

สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดนครปฐม

นางสาวฉวีวรรณ พูลนาผล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-841-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019357 1170-70413

STATE AND PROBLEMS OF CURRICULUM
IMPLEMENTATION IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER
THE EXPANSION OF BASIC EDUCATIONAL OPPORTUNITY
PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF
NAKHON PATHOM PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

Miss Chawewan Poonnapon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University
1993
ISBN 974-582-841-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการ
 ศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม
 โดย นางสาวฉวีวรรณ พูลนาผล
 ภาควิชา บริหารการศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เฌรยออด

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Handwritten Signature]
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Handwritten Signature]
 ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

[Handwritten Signature]
 อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยออด)

[Handwritten Signature]
 กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์)

ฉวีวรรณ พูลนาผล : สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม (STATE AND PROBLEMS OF
CURRICULUM IMPLEMENTATION IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE EXPANSION
OF BASIC EDUCATIONAL OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF
THE OFFICE OF NAKHON PATHOM PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.บุญมี เฌรยอค, 273 หน้า, ISBN 974-582-841-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรในโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ
ผู้บริหารโรงเรียน 23 คน ครูหัวหน้ากลุ่มวิชา 115 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครง-
สร้างและแบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

(1) ด้านการเตรียมความพร้อม โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมก่อนการใช้หลักสูตรโดยยสาร
ประชาสัมพันธ์หลักสูตรไปยังผู้ปกครอง ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกในการจัดหาเอกสาร ตำรา สื่อ
อุปกรณ์ เตรียมบุคลากร มีการจัดข้อมูลพื้นฐานออกเป็นหมวดหมู่และกำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบให้แก่
ฝ่าย มีการสำรวจสื่อและจัดทำทะเบียนสื่อ สร้างความมั่นใจให้คณะครูอาจารย์ในการใช้หลักสูตรโดยแจก
เอกสารหลักสูตรให้ศึกษา และประสานงานให้ครูมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูในโรงเรียนมัธยม
ศึกษาอื่น ๆ

(2) ด้านการดำเนินการ โรงเรียนมีการจัดแผนการเรียนโดยการกำหนดรายวิชา/กิจกรรมที่
เปิดสอนในแต่ละภาคเรียน ครูผู้สอนทำแผนการสอนร่วมกับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ
จัดตารางสอนโดยจัดวิชาบังคับก่อน การจัดครูเข้าสอนตามความสามารถ กิจกรรมการเรียนการสอนจัด
ตามเนื้อหาและยึดหยุ่นตามสภาพท้องถิ่น ผู้บริหารนิเทศด้วยการเยี่ยมเยียนชั้นเรียน โดยใช้แบบสังเกตการ
สอน การวัดและประเมินผล ใช้แบบทดสอบ และนำผลมาปรับปรุงการสอนของครู จัดกิจกรรมลูกเสือ
ยุวกาชาด เป็นกิจกรรมสนับสนุนการใช้หลักสูตร

(3) ด้านการติดตามประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยใช้
แบบบันทึกการปฏิบัติงาน และนำผลมาแก้ไข เรื่องที่บกพร่องและเป็นปัญหา

ด้านปัญหาพบว่า บุคลากรไม่เพียงพอ งบประมาณไม่เพียงพอและได้มาล่าช้า เอกสารหลักสูตร
ไม่เพียงพอ สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ ครูขาดความรู้เรื่องหลักสูตร การทำแผนการสอน การ
สร้างเครื่องมือทดสอบ วิธีสอน การผลิตและใช้สื่อ ขาดการนิเทศที่เป็นระบบ ขาดบุคลากรที่มีความรู้
ความสามารถในการนิเทศ และบุคลากรไม่เห็นความสำคัญ

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C441667 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT
 KEY WORD: STATE/PROBLEMS/CURRICULUM IMPLEMENTATION/THE EXPANSION OF BASIC EDUCATIONAL OPPORTUNITY PROJECT/NAKHON PATHOM
 CHAWEWAN POONNAPON : STATE AND PROBLEMS OF CURRICULUM IMPLEMENTATION IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC EDUCATIONAL OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF NAKHON PATHOM PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION. THESIS ADVISOR ASSO.PROF. BOONMEE NENYOD, Ed.D. 237 PP. ISBN 974-582-841-6

The purpose of this research were to study the state and problems of curriculum implementation in elementary schools under the Expansion of Basic Education Opportunity Project under the jurisdiction of the Office of Nakhon Pathom Provincial Primary Education. They were 23 school administrators, 115 teachers who were heads of subject groups. The research instruments were the structured interview form and the documentary analysis form. The data were analyzed by means of frequency distribution and percentage.

The results were as follows :

1. In the aspect of preparation : Schools were prepared prior to their curriculum implementation by which parents were informal through public relation, coordinating with outside units in providing the document, text, media, personel, the basic data of the the school were classified and designated the roles and responsibilities, the media were surveyed and registered. The teachers were strengthened their confidence in curriculum implementation by distributing curriculum documents for them to study, and coordinated with other secondary schools so that teachers should be able to exchange their opinions with other teachers.

2. In the aspect of operation : the schools managed the learning program by offering courses/activities in each term. The teachers constructed the lesson plans with secondary school groups. The assistants to the director for academic affairs set up the time-table by setting up the compulsory subjects first, the teachers were assigned to teach according to their abilities, the instructional activities were set up according to the contents and were flexible according to the local situation. The administrators supervised by visiting the classes and using observation form. The measurement and evaluation used were tests and the results were used to improve the teaching of the teachers. The boy-scout and young red-cross activities were used to support the curriculum implementation.

3. In the aspect of following up and evaluation : the school administrators conducted once every term by using work-performance recorded form and the results were used to solve the problems.

In the aspect of the problems : there were insufficient amount of personel, budget and the delay of budget, deficient amount of curriculum documents and facilities. The teachers lacked the knowledge of curriculum, lesson planning, test construction, teaching methods, media production and utilization, lack of systematic supervision, lack of personel who had knowledge and abilities in supervising, and school personel did not realize the importance.

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา
 สาขาวิชา..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
 ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิติ.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความสำเร็จเป็นอย่างสูงจาก
รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เฌรยอด ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อมูล ให้กำลังใจ ตลอดจน
การแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความ
กรุณาของท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณท่านไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ เข็มรัตนพงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลพร บัณฑิตยานนท์ ดร. ศรีสมร พุ่มสะอาด ดร. สุจิตรา สีนวล
อาจารย์ผู้สดี จิระวัฒนกิจ อาจารย์สีหนาท ขาวจันทร์ อาจารย์ธวัช พวงเงิน และ
อาจารย์สุวรรณรัตน์ พุทธรังค์ ที่ได้กรุณาตรวจและให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้
ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มวิชาทุกท่าน ที่กรุณาให้
ความร่วมมือในการให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้การสนับสนุนทั้งด้านกำลังใจและ
กำลังใจทรัพย์ในการทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคน คุณชูพงษ์ กำลังงาม
เจ้าหน้าที่นโยบายและแผน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ที่ให้ความอนุเคราะห์
ในเรื่องข้อมูล และให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

ฉวีวรรณ พูลนาผล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ของการวิจัย.....	7
ค่านิยมที่ใช้ในการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
การนำเสนอผลการวิจัย.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ความหมายของหลักสูตร.....	12
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	14
การนำหลักสูตรไปใช้.....	16
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร.....	17
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	25
การดำเนินงานการใช้หลักสูตร.....	30
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม.....	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	65
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66
การสร้างเครื่องมือการวิจัย.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์.....	72
ตอนที่ 2 สภาพการใช้หลักสูตรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม	86
ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้หลักสูตรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม	137
ตอนที่ 4 ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร.....	167
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	177
รายการอ้างอิง.....	201
ภาคผนวก.....	207
ประวัติผู้เขียน.....	273

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์.....	68
2	แสดงข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร.....	68
3	ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียน เพศ อายุ วุฒิสูงสุดทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน คาบเวลา /ชั้น/ วิชาที่สอน การเข้ารับ การอบรม.....	73
4	ข้อมูลทั่วไปของครูหัวหน้ากลุ่มวิชา เกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิสูงสุดทาง การศึกษา ประสบการณ์ในการสอน คาบเวลา /ชั้น/ วิชาที่ทำการ สอน การเข้ารับการอบรม.....	80
5	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน และครู หัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์หลักสูตร.....	88
6	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน และครู หัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วยงาน ภายนอก.....	90
7	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร.....	93
8	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการเตรียมงบประมาณ.....	96
9	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการจัดระบบบริหาร.....	98
10	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน และครู หัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลพื้นฐาน.....	100

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์และเอกสาร ประกอบหลักสูตร.....	103
12	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการสร้างความมั่นใจให้คณะครู- อาจารย์.....	109
13	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดแผนการเรียน.....	112
14	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียนและครู หัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน.....	115
15	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอน.....	118
16	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอน.....	121
17	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน.....	122
18	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน.....	125
19	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน.....	128
20	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสนับสนุนการใช้หลักสูตร	132

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
21	สภาพการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมและ การดำเนินการ.....	134
22	ปัญหาการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน และครู หัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการเตรียมความพร้อม.....	138
23	ปัญหาการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการดำเนินการ.....	151
24	ปัญหาการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มวิชา ด้านการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร.....	165
25	การแสดงค่าของจำนวนโรงเรียนที่จัดทำแผนงาน/โครงการพิเศษ ภายในโรงเรียน.....	168
26	แสดงข้อมูลโรงเรียนที่จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานกับความสอดคล้องกับ แผนงาน/โครงการพิเศษภายในโรงเรียน.....	170
27	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสมุดนิเทศประจำห้องเรียน.....	172
28	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับแผนการสอนย่อย หรือบันทึกการสอนที่โรงเรียน จัดทำ.....	174
29	แสดงเอกสารหลักสูตรที่มีในโรงเรียน.....	176